

ВІД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

неофіційний переклад

РЕКОМЕНДАЦІЇ Ради Європи № R (81)19

від 25 листопада 1981 року

**“ПРО ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ, ЩО ЗНАХОДИТЬСЯ
У РОЗПОРЯДЖЕННІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ”**

Комітет міністрів Ради Європи, згідно з положеннями статті 15(b) Статуту Ради Європи –

Зважаючи на те, що завдання Ради Європи полягає у досягненні більшої єдності її держав-членів,

Беручи до уваги Рекомендації Асамблеї № 854 “Про доступ громадськості до документів державних органів і вільного доступу до інформації”,

Беручи до уваги важливість отримання громадськістю у демократичному суспільстві достатньої інформації про питання суспільного значення,

Беручи до уваги, що доступ громадськості до інформації є передумовою посилення довіри громадськості до органів управління,

Беручи до уваги у зв’язку з цим необхідність докласти максимальні зусилля для забезпечення найбільш повного можливого доступу громадськості до інформації, що перебуває в розпорядженні державних органів,

Р е к о м е н д у є урядам держав-членів керуватися у законодавстві та на практиці принципами, що додаються.

Додаток

Принципи, що подано нижче, поширюються на фізичних та юридичних осіб. При впровадженні цих принципів необхідно брати до уваги інтереси розумного та ефективного управління. У випадках, коли ці інтереси потребують коригування чи виключення одного або більше принципів, чи за особливих умов, чи у певних сферах державного управління, необхідно докласти максимальних зусиль для досягнення найбільш можливого ступеня доступу до інформації.

I. Кожна особа, яка перебуває під юрисдикцією держав-членів, має право на свою вимогу отримувати інформацію, що знаходиться у розпорядженні державних органів, за винятком законодавчих органів і органів судової влади.

II. Для доступу до інформації необхідно забезпечувати ефективні та належні засоби.

III. У доступі до інформації не може бути відмовлено на підставі того, що особа, яка звернулася, не має спеціальної зацікавленості у цьому питанні.

IV. Доступ до інформації забезпечується на основі рівності.

V. Зазначені принципи підлягають обмеженню лише у випадках, необхідних демократичному суспільству для захисту легітимних суспільних інтересів (як, наприклад, національна безпека, суспільна безпека, громадський порядок, економічний добробут країни, попередження злочинів або попередження розголошення інформації, отриманої конфіденційно), а також для захисту приватного життя та інших легітимних

приватних інтересів, але беручи при цьому до уваги зацікавленість кожної особи в інформації, що знаходиться у розпорядженні державних органів і стосується її особисто.

VI. Кожне звернення про надання інформації має розглядатися у розумні строки.

VII. Державний орган, який відмовляється надати інформацію, має роз'яснити причину відмови відповідно до закону або практики.

VIII. Кожна відмова про надання інформації може бути оскаржена.

Пояснювальна записка

1. Загально визнано, що демократична система може функціонувати найефективніше, лише коли громадськість є повністю поінформованою. Більше того, через соціальні й технологічні досягнення сучасне життя стало таким складним, що державні органи часто володіють величезними обсягами документів та інформації, які можуть мати загальний інтерес і важливість. Для забезпечення належного рівня участі кожного у громадському житті необхідно, щоб громадськість, підпадаючи під неминучі винятки та обмеження, мала доступ до інформації, що знаходиться у розпорядженні державних органів усіх рівнів,

2. Діяльність державних органів значно позначається на щоденному житті кожної людини. Для захисту прав фізичних осіб найбільше значення має їхня обізнаність з інформацією, що знаходиться у розпорядженні державних органів, зокрема інформацією, яка стосується їх особисто чи їх інтересів, а також щоб доступ до інформації ґрунтувався на принципі рівності.

3. Необхідно зазначити, що доступ до інформації громадськістю також в інтересах самих державних органів, оскільки це може допомогти встановити тісніші відносини між органами управління та особою і таким чином посилити довіру громадськості до органів управління.

Беручи до уваги важливість цих загальних ідей, було проведено колоквиум на тему “Свобода інформації та обов’язок державних органів забезпечувати доступ до інформації”. Цей колоквиум було організовано Радою Європи у м. Гаага 21 – 23 вересня 1976 р. у співпраці з факультетом права Університету м. Гаага. Висновки цього колоквиуму розглядалися Координаційним комітетом з прав людини на його 3-му засіданні (8 – 12 травня 1978 р.), і було вирішено заснувати комітет експертів для вивчення пропозицій, висловлених на колоквиумі. Цей комітет запропонував підготувати рекомендацію державам-членам з цього питання. Перед тим як було прийнято рішення з цієї пропозиції, Парламентська Асамблея Ради Європи схвалила 1 лютого 1979 р. у Рекомендації № 854(1979) “Про доступ громадськості до інформації, що знаходиться у розпорядженні державних органів, і вільний доступу до інформації”, якими було рекомендовано Комітету міністрів: “запропонувати державам-членам, які ще цього не зробили, запровадити систему свободи інформації, тобто доступу до інформації, що знаходиться у розпорядженні державних органів, що включає права пошуку та отримання інформації від державних органів і відомств, право вивчати та виправляти інформацію, яка стосується особи персонально, право на приватну інформацію та право на негайний розгляд цих питань у суді”.

4. Рекомендацію № 854(1979) було направлено Комітетом міністрів на розгляд Координаційного комітету з прав людини у травні 1979 р.

5. Рішенням № CDDH/9/161179 від 16 листопада 1979 р. Координаційний комітет з прав людини доручив Комітету експертів з державних органів і доступу до інформації “продовжити дослідження питання про доступ до інформації, що знаходиться у розпорядженні державних органів, включаючи права на пошук і отримання інформації від

державних органів і відомств і беручи до уваги право на приватну інформацію і право на негайний судовий розгляд цих питань з наміром підготувати відповідну рекомендацію урядам держав-членів”.

Комітету експертів з державних органів і доступу до інформації не було доручено займатися питанням “права вивчати та виправляти інформацію, яка стосується особи персонально”, як зазначено у пункті 13 (а) Рекомендації № 854(1979) Парламентської Асамблеї Ради Європи. На думку Координаційного комітету, це право порушувало важливі проблеми, що стосувалися захисту фізичних осіб від дій органів управління, а тому це право слід розглядати окремо.

6. Проект Рекомендації про доступ до інформації, що знаходиться у розпорядженні державних органів, було підготовлено Комітетом експертів з державних органів і доступу до інформації у ході двох засідань, проведених у 1980 році. Його було також досліджено Координаційним комітетом з прав людини на його 9-му засіданні (4 – 8 травня 1981 р.). Текст було подано Комітету міністрів і прийнято 25 листопада 1981 р. (на 340-му засіданні заступників міністрів).

Загальні коментарі

Комітет експертів підготував Рекомендацію, у Додатку до якої містяться вісім принципів доступу до інформації, що знаходиться у розпорядженні державних органів. Урядам держав-членів рекомендується керуватися цими принципами у законодавстві та на практиці. Термін “принципи” було використано для того, щоб дати державам-членам стільки свободи, скільки можливо, в обранні ними засобів для забезпечення суворого дотримання органами управління принципів, викладених у Додатку до Рекомендації.

Ці принципи слід розуміти як визначення загального стандарту, а не утримання держав-членів від визнання додаткових або ширших прав і гарантій надання доступу до інформації або від розширення сфери їх застосування. Так само жодне положення цієї Рекомендації не слід тлумачити як таке, що означає обмеження прав чи гарантій надання доступу до інформації, які вже можуть бути визнаними державами-членами.

У вступі щодо принципів зазначено, що вони застосовуються як до фізичних, так і до юридичних осіб, оскільки обидві категорії однаково зацікавлені у тому, щоб мати доступ до інформації. Також у вступі міститься загальне положення, що застосовується до всіх принципів. Його завдання – забезпечити впровадження принципів таким чином, щоб це відповідало вимогам розумного та ефективного управління. Для того щоб зробити застосування принципів більш гнучким, було додано положення, яким передбачається можливість коригування або незастосування певних принципів в окремих випадках або певних сферах державного управління, однак наголос при цьому робиться тому, що метою Рекомендацій є досягнення найвищого можливого рівня доступу до інформації.

Принцип 1 визначає основний предмет Рекомендації, а саме право на отримання інформації, навіть якщо особа, зацікавлена у цьому, не є стороною в адміністративній процедурі. Захист громадянина у такій процедурі є предметом Рекомендації № R(77)31 “Про захист особи стосовно дій органів управління”, схваленої Комітетом міністрів Ради Європи 28.09.1977 р. Цей загальний принцип поширюється на осіб, які мають прямі відносини з державними органами відповідно до концепції юрисдикції.

Термін “державний орган” включає всі державні органи будь-якого рівня. Однак сфера застосування Рекомендації не поширюється на законодавчі органи та органи судової влади.

Принцип 2. Існують різні системи для забезпечення доступу до інформації. Вони залежать від структури та практики діяльності системи управління. Принцип II, таким чином, не означає рекомендацію певної системи забезпечення доступу. Важливо те, що для отримання необхідної інформації потрібно забезпечувати належні та ефективні засоби.

Відповідно, вибір між існуючими можливостями надання доступу до інформації має зробити кожна держава-член самостійно. Кожна з них має прийняти рішення щодо того, чи такі засоби мають впроваджуватися за допомогою закону, формального кодексу норм і правил, спеціального положення чи іншими методами.

Засоби отримання інформації можуть включати вивчення інформації, надання письмової чи усної відповіді або забезпечення копій. Жодному із засобів не надається перевага, однак такий засіб має бути ефективним з огляду на існуючі обставини та природу інформації.

Принцип 3. Право доступу до інформації ставить на меті допомогти громадськості бути повністю поінформованою щодо питань суспільного життя. Для цих цілей забезпечення інформацією не повинно залежати від встановлення факту спеціальної зацікавленості в інформації.

Принцип 4. Цей принцип є суттєвим та важливим положенням і має забезпечити те, що відповідно до положень Принципу 5 інформація буде надаватися кожному, хто її потребує, на однакових підставах і в однаковому обсязі.

*Комітет міністрів РЄ – //www.coe.fr/cm,
//www.internetrights.org.ua/books/do/2_3_3.doc*

~~~~~ * * * ~~~~~
